



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Quartum argumentum à definitione scientiæ mediæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](#)

ad futuritionem, vel non futuritionem, Po-
testque id conficiari egregio argumento, quod
eridet ac eleganter prolequitur Pater Bonaventura
in libro de libertate humana & gratia divina, u-
bi sic dicitur. Si futurum hoc ipso quod aliquando
contingit, ante omnem causa determinationem habet
certam veritatem cognoscibilem, cur negas anobu, aut
Angeli cognoscere cum enim futurum illud sit finit & veri-
tatis & perfectionis, cur est sup. a omnem captiuam intelligi-
mentem creata? Si dicas deesse Angelum species hujusmodi
futurorum contingentium, praeceps, quam quod illa respon-
sione nulla est iuxta Vazquez sententiam, qui Angelus ne-
gat faciem naturam ad quamcumque rei cognitionem;
frustra opponit arguendo, quia rei possibilis & futura
eadem est facies intelligibili, que Angelo inservit ad co-
gnitionem abstractivam rei absentie, & ratiocinum pre-
sumt; & si Angelus non res ut possibile, cur ignorat
ut futura? Si dicas hujusmodi futurorum cognitionem
nulla gratia nostri a determinatione causa esse propriam
& singularem, Deo hoc ego concedo, sed a te ex quo, des-
mis aliquid argumentum, quo rem vide certam propugnam
contra ipsos? Iuxta principia D. Thoma causa est in
proprio, quia futurum liberum cognoscere non potest, nisi
in decreto aeterno, & in coexistente aeternitate, qua duo
eximuntur Deo. Sed cum nihil eorum patitur, & ve-
la futurum in se certum est & verum, neque ad illud co-
gnoscendum requiri causa aeterna infestationem; neque
in aeternitate realiter coexistunt, sed objectivam tan-
tem, quarebus possibiliter conveniat, & cum aliud defi-
nitum illud sit limitata entitas, cur ad illius notitiam
requiri lumen infinitum? cur illam negas creatu in-
tellegentia?

§. IV.

Quatum argumentum à definitione scientia
media.

Dicitur Scientia media est cognitio certa & evidens
futurorum conditionatorum ante decretum
& prædefinitionem voluntatis divinae: Sed ta-
lis cognitio est impossibilis in Deo: Ergo &
scientia media. Major patet ex dictis supra ar-
ticulo i, ubi quid nomine scientia media Re-
centiores intelligent, falso declaravimus. Minor
vero suadetur. Ante decretum & prædefini-
tionem voluntatis divinae determinatio extra-
habet statu metu possibiliter, & dare illis
existentiam in aliqua differentia temporis, ab-
solutor, vel supposita aliquâ conditione, nihil ab-
solutior, vel conditionata futurum est, nec proin-
de cognoscibile ut tale ab intellectu divino; Er-
go cognitio certa & evidens futurorum condi-
tionatorum ante decretum & prædefinitionem
divine voluntatis Deo competere nequit. Con-
sequitur patet, Antecedens vero, in quo praeci-
pua hujus celebris controversia difficultas ver-
latur, & multiplice ratione demonstratum est;
Ostendimus enim divinum decretum esse pri-
mum principium, primamque veluti radicem
determinationis futuroris in rebus, cum sit pri-
mum determinationis, primum principium possibi-
litatis illarum, nimirum divinam omnipotentiam;
unde sicut res omnes in sua possibiliter
Dei omnipotencia tantum a causa & in sua
existentia ab actuall influxu & causalitate Dei
illarum creatarum & conservantur in esse dependent;
ita & in sua futuritione pendunt a libera deter-
minatione & prædefinitione voluntatis divinae,
determinantis illis dare existentiam in aliqua
differentia temporis. Ibidem etiam in Aristote-

A tele, D. Thoma, & S. Augustino probavimus, art. II.
futurum esse id, quod est determinatum in cau-
sa: unde cum ante divinum decretum nihil sit
determinatum in causa prima ad habendam ex-
istentiam pro tempore sequenti (decretum en-
im est libera causa prima determinatio) ma-
nifestum est, in signo rationis illud antecedente
nil esse determinate futurum, nec cognoscibili
ut tale ab intellectu divino. Quare D. Tho-
mas infra questione 16. articulo 7. ad 3. il-
lud, quod nunc est, ex eo futurum fuit antequam esset,
quia in causa sua erat, ut fieret; unde sublatâ causa
non esset futurum illud fieri: sola autem causa prima
est aeterna, unde non sequitur, quod ea, que sunt, semper
sunt verum, ea esse futura, nisi quatenus in causa sempit-
erna fuit, ut essent futura, quia quidem causa solus est
Deus, ut scilicet per liberum decretum te deter-
minat ad rerum productionem, cum non sit
agens necessarium, sed liberum, & operetur
omnia juxta consilium voluntatis tue, ut ait A-
postolus.

Respondent Adversarij, haec argumenta
demonstrare quidem, nihil esse absolute fu-
turum ante decretum absolutum, & non proba-
re tamen futura conditionata non habere fu-
turitionem & veritatem objectivam determina-
tam independenter a decreto conditionato, &
in signo rationis decretum absolutum antece-
derent.

Sed in primis haec responsio non cohæret cu-
llorum principijs, ideo enim voluntates contin-
gentes & liberas esse conditionatae futuras in si-
gno antecedenti divinum decretum, & ut tales
a Deo cognosci per scientiam medianam, quia
possunt de illis formari propositiones contra-
dictoriae, quatuor una debet esse determinatae
vera, & altera determinata falsa; subindeque
objectum illarum determinatae futurum, vel nō
futurum. Atqui similiter in eodem signo an-
tecedenti decretum possunt formari proposi-
tiones contradictoriae de futuris absolutis: tam
benè enim illæ sunt contradictoriae ante de-
cetum, Petrus converteatur, Petrus non converteatur,
quād istæ: Petrus converteatur, si ponatur in ta-
libus circumstantijs. Petrus non converteatur, si pon-
atur &c. Ergo si futura contingentia habeant
determinationem veritatem objectivam, subindeque
determinationem futuritionem ante decretum
ex vi & natura oppositionis contradictoriae, fu-
tura etiam absoluta proprie rationem
& oppositionem veritatem & futuritionem deter-
minata in eodem signo gaudebunt. Imo cum
propositiones constitutio contradictionis
componantur ex absoluto simplicibus, & quæ
libet passit aliquo modo priori toto, proposi-
tiones de futuris absolutis prius debent esse veræ
(subindeque objectum illarum prius futurum)
quād propositiones de futuris conditionatis;
Unde Pater Martinonius nosissimus Societatis
Scriptor hic disputatione 9. sectione 6. sic
discutit: Quidquid est verum, sicut a Deo esse
verum: Atqui futura conditionata sicut vera: Ergo
scuntur esse vera. Majorem probat toto numero
52. Minorem vero numero 51, sic ostendit:
Futura conditionata non minus vera sicut, quād ea,
qua sunt contingentia absoluta futura: Atqui con-
tingenter absolute futura sunt determinatae verae: Ergo
futura conditionata sunt similiter determinatae verae:
Minor patet ex iam dictu, Major probatur. Quia
non minus est contradictione præcisa & immediata inter
has duas propositiones, si Petrus ponatur in his circum-
stantijs

DISPVITATIO SEXTA

300

stantijs, non negabit Christum, quām si inter has duas: Petrus potius in his circumstantijs, negabit Christum; & Petrus potius in his circumstantijs non negabit Christum. ubiunque autem est contradic̄to præf̄a & immediata, unam extremitum est determinata, seu distincte falsum; & alterum est determinata, seu distincte verum: quare non minus in conditionatu, quām in absoluato futuris, unus est verum determinata, & alterum falso. Hæc P. Martinus. Quibus verbis expresse docet futura contingencia tam aboluta, quam conditionata esse determinata vera, & cognoscibilia ab intellectu divino in signo antecedente decreto: uno ex veritate objectiva, quam supponit inesse futura aboluta ante decreto, probat determinatam veritatem in conditionatis: Ergo si standum sit Adversariorum principijs, res contingentes & liberae, vel nullo modo sunt futurae ante decreto, & sic non datur scientia media; vel si sint futurae in signo antecedenti decreto, non solum conditionatae, sed etiam absolute futurae sunt, subindeque in sua futuritate nullo modo a divina voluntate dependent; quod repugnat principijs fidei, & doctrinæ Apostoli adserenti. Deum omnia operari secundum consilium voluntatis sue, atque Augustino dicenti, Deum facere futura ea prædestinando, & in sua prædestinatione futura nostra opera præscire, ut supra yidimus.

74. Deinde confutari potest Adversariorum responsio, & evidenter demonstrari, non solum futura aboluta in sua futuritate a decreto ab soluto, sed etiam conditionata a conditionato pendere. Primo, quia (ut supra dicebamus) futurum est illud, quod est determinatum in causa ad habendam existentiam per durationem sequentem: Ergo sicut nihil esse potest absolute futurum, nisi causa prima per decreto ab soluto sit absolute determinata ab æterno ad dampnam illi existentiam in tempore; ita repugnat aliquid esse conditionata futurum, nisi a dea causa prima per decreto conditionatum determinata sit ad illud producendum, si ponetur aliqua conditio.

75. Secundo, Esse futurum sub conditions est aliquid reale, & non merum ensentis: At non est aliquid reale intrissecum rei, quæ futura sub conditione dicitur, cum hæc pro iunc nihil sit, subindeque non sit capax denominationis intrinseca: Ergo est aliquid reale ab extrinseca forma proveniens: At hæc realis & extrinseca forma nulla alia esse, aut intelligi potest, quam liberum Dei decreto; cum id omne, quod à causa prima dependet, sit ab illa ut agente per intellectum & voluntatem, & consequenter medio decreto libero: Ergo illo non presupposito ac præintellectu in Deo, nihil potest esse, aut intelligi ab intellectu divino ut futurum sub conditione.

76. Tertio, Repugnat Deum cognoscere res ut possibles non præintellectu sua omnipotentiæ, a qua constituitur potens illas producere: Ergo etiam implicat ipsam eas intelligere ut futuras, sive absolutæ, sive conditionatae non præintellectu decreto divino. Consequens patet, sicut enim possibilis ordinem dicit ad omnipotentiam Dei, ita & futuritio ad ejus decreto.

77. Quartio, Futuritio conditionata dicit aliquam actualitatem, quam non includit mera possibilis; id enim, quod est conditionata fu-

turum, dicit ordinem ad existentiam ut habendam, si ponetur aliqua conditio: illud vero, quod est mere possibile, præcindit omnino a ordine ad existentiam, & est profus indifferens ad illam habendam: At majorilla actus, ordoque ille ad existentiam sub conditione habendam non potest subterfugere divinam causalitatem, alioquin daret gradus aliquis actualitatis & existentiae, qui à Deo, ut prima causa non procederet: Ergo cum id omne, quod à prima causa dependet, sit ab illa a gente per intellectum & voluntatem, & consequenter medio decreto libero, ut supra dicebamus, manifestum est, futuritatem conditionatum terum contingentiam a decreto conditionato divinæ voluntatis pendere.

Denique, Quod est futurum conditionatum, respicere debet voluntatem divinam a modo dispositam, quam si esset mere possibile: At quod est mere possibile respicit voluntatem divinam ut omnino indifferens & indeterminatum: Ergo quod est conditionatum futurum, illam respicere debet ut determinatum per aliquid liberum Dei decreto, non ab soluto, sed conditionatum.

§. V.

Prædictum aditus solita evasioni Adversariorum.

Mirum est quantum hæc argumenta prementur & roqueant Adversarios, unde ut illis se expellant, in omne latum se vertunt, nihilque intentatum relinquent; omnes ramorum solutiones, quoconque modo explicitatas ad hanc tandem reducuntur, quod cum res conditionata futura non sit esse etus absolute exiles, sed sub conditione, non requirit influxum divinum praesentem realiter, sed tantum obiectivè, & eodem modo requirit decreta existentia, non exercitata, sed objectivata: id est, sufficit quod Deus cognoscatur se habiturum decreto, ex hypothesi quod causa secunda libera constituta in taliterum ordine, & sub talibus circumstantijs operatura sit. Hoc itaque voluntaria futura absooluta & conditionata inter se disciri, quod absolute dependent a decreto actuali, & exercito, & a intellectu, & existente in Deo; conditionata vero non requirit decreta actuali positum, & existens in voluntate divina, sed tantum decreto, quod est, & ponetur, si ponetur conditio. Existens enim causa, inquit, habere debet proportionem cum existentia esse etus; unde sicut necessarium est, ut effectui, qui est, assignetur causa, quæ pariter sit, ita sufficit, si effectui, qui est, assignetur causa, quæ erit, & effectui, qui est, causa quæ est: quia ergo futura conditionata nec sunt, nec erunt, sed solū & essent, si conditionata ponetur; satis est ut pro illis assignetur in Deo aliquid decreto, quod est, & ponetur, si ponetur conditio.

Hanc responsionem plurimum extollunt quidam Recentiores, eamque putant esse velut murum æneum ad infingendos omnes impetus, & elundenda omnia tela Thomistarum. Hoc tamen effugium facilissime potest impugnari, & murus ille sine ariete, & sine ullo tormento bellico penitus infingi.

Iaprisias enim, sicut ad sonum & clangore tuba-